

מתניתין:

אין פורסין על שמע, דהיינו, אם באו מנין אנשים לבית הכנסת לאחר שקראו הציבור קריאת שמע, עומד אחד, ואומר קדיש, וברכו⁶², וברכה ראשונה של קריאת שמע⁶³ [“פורסין” מלשון פרוסה, דהיינו חצי הדבר⁶⁴],

ואין עוברין לפני התיבה [שליח ציבור]⁶⁵,

ואין הכהנים נושאים את כפיהם⁶⁶,

ואין קורין בתורה בציבור,

ואין מפטירין בנביא,

ואין עושין מעמד ומושב למת, שכשהיו נושאים את המת לקברו, היו יושבין לבכותו — ועומדין, וכך היו עושין שבע פעמים, והרוצה להספידו — סופדו,

ואין אומרים ברכת אבליה, דהיינו ברכת רחבה [ובגמרא יתבאר מאי היא],

וכן אין עושין תנחומי אבליה, דהיינו, שכשהיו חוזרין מן הקבר, היו עומדים ומנחמים את האבל,

62. כתב הריטב"א, דמה שנוהגין בקצת מקומות לומר ברכו אחר תפילה, מפני שקצת בני אדם לא היו שם בפתחות ברכות — טעות הוא. שלא תקנו לומר ברכו — אלא בראשי ברכות. וכן הביא הב"י [סי' קל"ג] בשם הריב"ש. ועיי' במחבר [סי' קל"ג] ובמ"ב שם.

63. כך פירש רש"י. והרמב"ם בפירושו המשניות כתב, דפורסין — הוא מלשון פריסה והצעה [ובהגה"מ על הרמב"ם מביא, ד"פורס" היינו "מברך" בארמית]. והיינו שיסדר אדם אחד את ברכת יוצר המאורות ואהבה רבה. ועיי' מה שכתבו בתוס' ובראשונים.

64. כך פירש רש"י. והמאירי כתב, ד"פורסין" — לשון מברכין הוא. כדמתרגמינן לקרא ד"כי הוא יברך הזבח" — "ארי הוא יפרוס על דבחה" [שמואל א' פרק ט' פסוק י"ג. ובתרגום שלפנינו איתא: "ארי הוא פריס מזונא"].

65. כך פירש רש"י, וכ"כ הרע"ב. אבל הר"ן כתב, דקאי אדלעיל, אפורסין על שמע. דאחר

חסיים הפורס את הברכה הראשונה של ק"ש, היה מתחיל את תפילת שמו"ע, לפי שיש בה קדושה, כדי להוציא מי שלא שמע קדושה יד"ח. וכתב התפארת ישראל, די"א שהיו אומרים אבות וגבורות וקדושה, וי"א שהיו אומרים כל השמונה עשרה ברכות. והאי דאפסיק להו בתרתי, אין פורסין, ואין עוברין לפני התיבה, מפרש בירושלמי, דקמ"ל, דאם התחיל לפרוס בעשרה, ואח"כ הלכו להם — גומר.

66. כתב הרשב"א, דה"ט דבעינן עשרה, משום שמזכיר את השם, שאומר: "יברכך ה' וישמרך וגו'", והו"ל כזימון דבעינן י' משום שאומר "נברך לאלקינו", כדלקמן בגמ'.

והר"ן כתב, דהטעם הוא משום דאין דבר שבקדושה — פחות מעשרה. וילפינן לה מדכתיב בברכת כהנים: "כה תברכו את בני ישראל", וכתוב: "ונקדשתי בתוך בני ישראל". ומהאי קרא ילפינן להלן, דאין דבר שבקדושה — פחות מעשרה. ועיי' בעמק ברכה.

ובטורי אבן תמה, אמאי לא נימא דטעמא משום דהוי דבר שבקדושה? דהא זה הטעם דאין פורסין על שמע, ואין עוברין לפני התיבה —